

KONSTANTINÁPOLY ELFOGLALÁSA 1453-BAN.

A város ezer évig volt a bizánci birodalom fővárosa. 1453. V. 29-én történt elfoglalásától 1920. IV. 23-ig az Ozmán birodalom fővárosa lett. A XV. század első felében Bizánc teljesen elvesztette területeit s a hajdani birodalmat ekkor már csupán Konstantinápoly képviselte. A várost egy 20 km. hosszú fal vette körül, melyen 19 kapu volt. A 7,5 km. hosszú szárazföld felőli részen két fal huzódott, és még egy vizes árok is fokozta a falak védelmét.

Ebben az időben az Ozmán birodalom európai és ázsiai részből állt, fővárosa pedig Drinápoly - a mai Edirne - volt. II. Murád 1421-1451-ig uralkodott, s mivel békészerető ember volt, a kincseit nem háborukra és mulandóságokra, hanem mecsetek, kórházak, iskolák, utak és hidak építtetésére fordította.

Részben a területi megosztottságnak, részben pedig a hadviselés elhanyagolásának az lett az eredménye, hogy II. Murád mind az európai, mind az ázsiai területen számos ütközetet elvesztett és néha már az Ozmán birodalom léte forgott kockán.

1451-ben bekövetkezett halála után fia a 22 éves II. Mohamed lépett a trónra, aki 1481-ig uralkodott. II. Mohamed követte apja nyomdokait a közművelés és építkezésben, de azt is világosan látta, hogy a birodalom területi összezsugorodását meg kell oldani. Ez a körülmény tette szükségessé Bizánc megsemmisítését, ill. Konstantinápoly elfoglalását. Mindenekelőtt a Boszporuszt vonta ellenőrzése alá oly módon, hogy ahol legkeskenyebb a tengerszoros - 665 m - ott felépíttette a Rumeli-Hisar nevű várat.

A vár Istambultól 10 km. távolságra van az európai oldalon.

Nem érdemtelen megjegyezni, hogy ezen a várkolosszuson 1000 mester és 2000 kisegítő dolgozott, így a vár három hónap alatt teljesen felépült.

Konstantinápolyban volt egy híres magyar származású ágyuöntő mester /Orbán/, akit II. Mohamed lefizetett és így a Drinápoly melletti ágyuöntődében saját szolgálatába állította. Itt öntötte azokat az ágyuoriásokat, melyeknek Konstantinápoly alá való szállítása két hónapig tartott. A szállításhoz 50 pár ökörre volt szükség, valamint 200 ember munkájára, akik megépítették az odavezető utat és hidakat.

Ezek az ágyuk 5-600 kp-os kövek kilövésére voltak alkalmasak s a belső városfal megrongált, de meglévő részén becsapódásuk helye még ma is látható.

Konstantin látva a szultán készülődését, kijavíttatta a városfalat, elküldte követeit az európai keresztény államokba segélyt, és a Peloponnesusra élelmet kérni.

Konstantinápolyban ekkor 50000 lelket számoltak, de csak 7000 volt azok száma, akik a védelem szempontjából szóbajöhettek.

A kikötőben lévő hajókat a császár lefoglaltatta és az Aranyzarv-öbölbe parancsolta, de ezek száma nem volt több mint 15-20. A Galatai külvárostól a városfalig egy roppant méretű láncot feszítettetett át, mely megakadályozta a török hajók behatolását az öbölbe.

A török hajósok amikor látták, hogy sem elszakítani, sem más módon megsemmisíteni nem tudják a láncot, akkor arra az elhatározásra jutottak, hogy gerendákból építenek egy csuszópályát, amit faggyuval bekennek, és a hajókat ennek segítségével szárazföldön csusztatják át a láncsal lezárt kikötőbe. Ezt a látszólag nehéz feladatot olyan gyorsasággal oldották meg, hogy egyetlen éjszaka átcsusztatták a 80 török hajót. A keresztény hajósok pedig tétlenül nézték a törökök előkészületét, mert a genuaiak részéről árulás történt, titkon a szultánnal megegyeztek.

Egy végső kísérletet tett II. Mohamed és miután teljesen körbe zárta a várost, elküldte követeit Konstantinhoz, hogy adja át Konstantinápolyt. Ez esetben neki és egész udvarának kincsével együtt szabad kivonulást, a lakosságnak pedig a szultán sértetlenségét biztosít. A császár válasza méltóságához és helyeztetéhez illet: a várost sem Ő, sem a lakosság nem adhatja át.

Mostmár nem volt más hátra, mint a végső roham, melynek időpontját 1453. V. 29-re tűzték ki. Konstantinnak pedig felvenni a harcot a roppant tulerővel szemben, és vitézül meghalni.

II. Mohamed az elfoglalt Konstantinápolyt birodalma fővárosának nevezte ki, és a város új neve Istanbul lett. A városban nagy építkezéseket rendelt el, így került sor 12 mecset, 12 iskola, továbbá kórházak, fürdők, kikötő, hajógyár és szerály, valamint számtalan közhasznú épület megépítésére.

Ezen létesítmények még 500 év múltán is tanuságot tesznek
II. Mohamed közhasznú tevékenységéről.

Ő adta meg birodalmának azt a tekintélyt, mely a következő
nemzedékek alatt az Ozmán birodalmat fényének és hatalmá-
nak tetőpontjára emelték.

A sors különös iróniája, hogy mind a város megalapítója:
nagy Konstantin, mind a város meghódítója: II. Mohamed
ugyanazon kisázsiai városban -Hereke- halt meg.

Földvári József
Földvári József
okl. elektromérnök